

CAPVT
XXII.

vnum montium quem monstraui tibi.) Theſaurum fidei & timoris Domini, quem in exemplum bonum nobis filiis ſuis hic pater multarum gentium theſaurizauit, examinator cordium Deus, occultum eſſe noluit: ſed haecenus longa peregrinatione, & diuturna ſeminis ſui expectatione ſatis ſpectatum, adhuc vno tentationis incēdio, validiſſimè conflagrare curauit. Ex hac nanque fortiffima tentatione fides eius ſplendiſſima rutilat, Apoſtolo teſte, cūm dicit: Fide Abraham obtulit Iſaac, cūm tentaretur, & vnigenitum offerebat, qui ſuſceperat reproſiſiones, ad quem dictum eſt: quia in Iſaac vocabitur tibi ſemen: arbitras quia & à mortuis ſuſcitare potens eſt Deus. Item: Timor Domini ſanctus permanens in ſeculum ſeculi, qui ex amore deſcendit, ex iſto clariuſ ſplenduit, ipſo teſtante Domino, cūm poſtmodum dicit. Nunc cognoui, quòd timeas Dominum, & non peperciſti vnigenito filio tuo propter me. Rectè igitur ſcriptor hic præſatus eſt, dicens: Tentauit Deus Abraham, videlicet non vt ipſe ſciret, quem nulla cogitatio latet: ſed ne ignorarem⁹ nos futuri filii, qualis ille fuerit pater, cuius nobis fides ad imitandum propoſita eſt. Sic negociatori quæritur quæque precioſa, venditor ſedulus, qui quid libet examinat, nō vt ipſe quæ vedit cognoscat: ſed ne emptor dubitet dare omnia ſua, & comparare illa. Verba tentantis hæc ſunt: Tolle filium tuum vnigenitum, quem diligis Iſaac, & vade in terrā viſionis, atque offeres eum ibi in holocauſtum ſuper vnum montium, quem monſtraui tibi. Filium vnigenitum hic appellat, & addit, quem diligis, & ex nomine Iſaac expreſſit, videlicet, ne parum præſentes adeſſent patris affectus ſui in ipſo articulo tantæ huius tentationis. Vbi nunc dicitur in terra viſionis, in Hebræo habetur Moria. Aiunt Hebræi hunc montem eſſe, in quo poſtea templum cōditum eſt. In area Ornam Iebu ſai: ſicut & in Paralipomenon ſcriptum eſt: Et cœperunt ædificare templum, in ſecunda die menſis, in monte Moria. Qui idcirco illuminans interpretatur, & lucens, quia ibi eſt Dabir, hoc eſt oraculū Dei & lex & ſanctus ſpiritus, qui docet homines veritatem, & inſpirat prophetas. Veruntamen quid opus eſt ab Hebræis nominis huius, id eſt, terræ, vel montis viſionis etymologiam dubitabilem quærere, aut vt opinabilem inueſtigare, cūm ex præſenti loco ſcripturæ, maniſeſtè conſtet propter præſentiam ſiue receptum gratiæ Dei, Abraham locum illum appellauit nomine eodem? Nam quia Dei tantis oculis ſuper ſe apertos atque defixos præcordialiter ſēit, clamāte angelo dñi, cū arripuiſſet gladiū, Abraham, non extendas manū tuā ſuper puerū: & nūc cognoui, quia times deū: deinde ſubiungitur, appellauitq; nomen loci illius, dñs videt: Vnde vſq; ho-

die dicitur, in monte Dominus videbit. Cōſtat ergo, quòd ob cauſam prædictam iubilans atq; ineffabiliter gratulabundus Abraham, illū ſuæ letitiæ locum viſionis nomine ſignauit, in quo viſum ſe eſſe à Domino, veraciter conſiteri potuit. Itaque ſicut cætera multa, ſic & hoc per anticipationē paulò antè dictum eſt, vade in terram, cū additamētō nominis huius, id eſt, viſionis.

Item de eadem re: & quod mons, in quo poſtea fundatum eſt templum, u fuerit, ad quem immolandus ductus eſt Iſaac.

CAPVT XXIX.

Igitur Abraham de nocte cōſurgens, ſtrauit aſinum ſuum, dūcens ſecum duos iuuenes, & Iſaac filium ſuum. Cumq; condiſſet ligna in holocauſtum, abiit ad locum, quem præceperat ei Deus: die autem tertio eleuatis oculis, vidit locum procul, dixitq; ad pueros ſuos: Expectate hic cum aſino, ego & puer illuc vſque properantes, poſtquā adorauerimus, reuertemur ad vos. Quia timorem Domini ſibi ante oculos propoſuerat, idcirco mox audito iubentis imperio: vincino obedientiæ pede moram pati neſciuit in faciendū: de nocte cōſurgens, & ſternēs aſinum ſuū. Porro aſini nomine non ruſſicitas, ſiue ignobilis paupertas tanti viri detegitur: quem magnum & inſcūtum ſiue diuitē fuiſſe non ignoramus: quippe quem & tot regum victorem ſupra legimus: Sed vno aſini nomine quodlibet ſubiectionis genus commode ſignatur: non ſolum propter Latinam nominis etymologiam, quia aſinus ab aſſiſſendo dicitur: verum & propter huius animalis naturam, quod magis ſeruile, & magis oneriferum eſt. Die tertio, inquit, vidit locum procul. Notandum, quòd de Geraris vſque ad montem Moria, id eſt, ſedē templi, iter dierum trium ſit: & conſequenter illuc die tertio perueniſſe dicatur. Malè igitur quidam dicunt, Abraham illo tempore ad quercum habuiſſe Mambre, hoc eſt in Hebron, cū inde vſq; ad montē Moria vix vni⁹ diei iter plenu⁹ ſit. Nec verò fallaciter, ſed fideliter dixit: Expectate hic cū aſino. Poſtquā adorauerimus, reuertemur ad vos: credēdo ſcilicet, q; & à mortuis deus immolatū puerum illū ſibi ſuſcitare poſſet. Iā quoniam ea q; ſequuntur ſecundū literā patentia ſunt: nunc vt ſapias medullitus, & in Abraham, cuius præceptū: & in Iſaac, cuius in obedientia præfigurata ſit, altius intueri libet: quid potiſſimū Deus intēderit in opere ſoſe huius tentationis. Nec enim ſatis eſt dixiſſe: q; vt cognofceret, id eſt, cognofcere nos faceret, quantum haberet Abraham timorem Domini, idcirco ſic illū tentauit: præſertim cū protinus vbi dixit, nūc cognoui quia timeas deum, cōtinu⁹ ſubiunxerit: Per memetipſum iuravi, quia feciſti rem hanc, & nō peperciſti filio tuo vnigenito, benedicam tibi, &c.

Item cur deus tentauerit Abraham: & q; nō abſq; iuſſi-

Heb. 11.

Psal. 18.

Cur Deus
tentauit
Abraham.

2. Para. 3.

2. Reg. 1. 17.